

Уривки зі статті Хвильового "Апологети писаризму"

Уривок 1

«Не знайдете ви паралелів в «московському житті» і в нашій дискусії... тому, що українська дійсність складніша за російську, тому, що перед нами стоять інші завдання, тому що ми молода кляса молодої нації, тому що ми молода література, яка ще не мала своїх Львів Толстих і яка мусить їх мати, яка не на «закаті», а на відродженні. Звичайно, розвиток культури «визначають економічні відносини». Але в тому то й справа, що ці відносини не зовсім «однакові в обох країнах». Українська економіка — не російська економіка і не може бути такою, хоч би тому, що оскільки українська культура, виростаючи з своєї економіки, зворотно впливає на останню, остільки і наша економіка набирає специфічних форм і характеру. Словом Союз все таки залишиться Союзом, і Україна є самостійна одиниця. Радимо товаришу Буревієві [російський критик Хвильового] приїхати сюди і уважніш придивитись. Боїмось тільки, що закричить він «гвалт»! Бо й справді: Малоросія вже одійшла «в область преданія». Ми під впливом своєї економіки прикладаємо до нашої літератури не «слов'янофільську теорію самотності», а теорію комуністичної самостійності. Правда, ця теорія наших москвофілів-«європенків» може налякати, але нас, комунарів, вона зовсім не лякає і навіть навпаки. Росія ж самостійна держава? Самостійна! Ну, так і ми самостійна».

Уривок 2

«Оскільки наша література стає нарешті на свій власний шлях розвитку, остільки перед нами стоїть таке питання: на яку із світових літератур вона мусить взяти курс? У всякому разі не на російську. Це рішуче і без всяких застережень. Не треба плутати нашого політичного союзу з літературою. Від російської літератури, від її стилів українська поезія мусить якомога швидше тікати. Поляки ніколи б не дали Міцкевича, коли б вони не покинули орієнтуватись на московське мистецтво. Справа в тому, що російська література тяжить над нами в віках, як господар становища, який привчав нашу психіку до рабського наслідування. Отже вигодовувати на ній наше молоде мистецтво — це значить затримати його розвиток. Ідеї пролетаріяту нам і без московського мистецтва відомі, навпаки — ці ідеї ми, як представники молодої нації скоріш відчуємо, скоріш вилюємо у відповідні образи. Наша орієнтація на західноєвропейське мистецтво, на його стиль, на його прийоми».

Уривок 3

«Товариш Буревій [російський критик Хвильового] страшенно на нас обурюється: мовляв замовчуємо «значення російської літератури». Він з обуренням інформує нас заднім числом зі своїх московських задрипанок, що «Достоевський заволодів думкою цілої Германії, що і т. д.». Во ім'я російської літератури він готовий уже штовхати нашу молодь в достоевщину. Але все таки він ніяк не второпає, чому московське мистецтво сьогодні не може переживати «процесу відродження» і чому нам не можна наслідувати Достоевського. Що російська література є одна із найкваліфікованіших літератур — це так. Але наш шлях не через неї. Нарешті вони узнають, що кінець прийшов не тільки «малоросійщині, українофільству й просві тьняству», але й задрипанському москвофільству. Досить, «фільствовати» — «дайош» свій власний розум! Коли ми беремо курс на західноєвропейське письменство, то не з метою припрягати своє мистецтво до якогось нового заднього воза, а з метою освіжити його від задушливої атмосфери позадництва. В Європу ми поїдемо вчитись, але з затаєною думкою — за кілька років горіти надзвичайним світлом. Чуєте москвофіли з московських задрипанок, чого ми хочемо? Отже, — смерть достоевщині! «Дайош» культурний ренесанс!».